

BS/160/2012

OPINIE O PRAWIE ABORCYJNYM

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

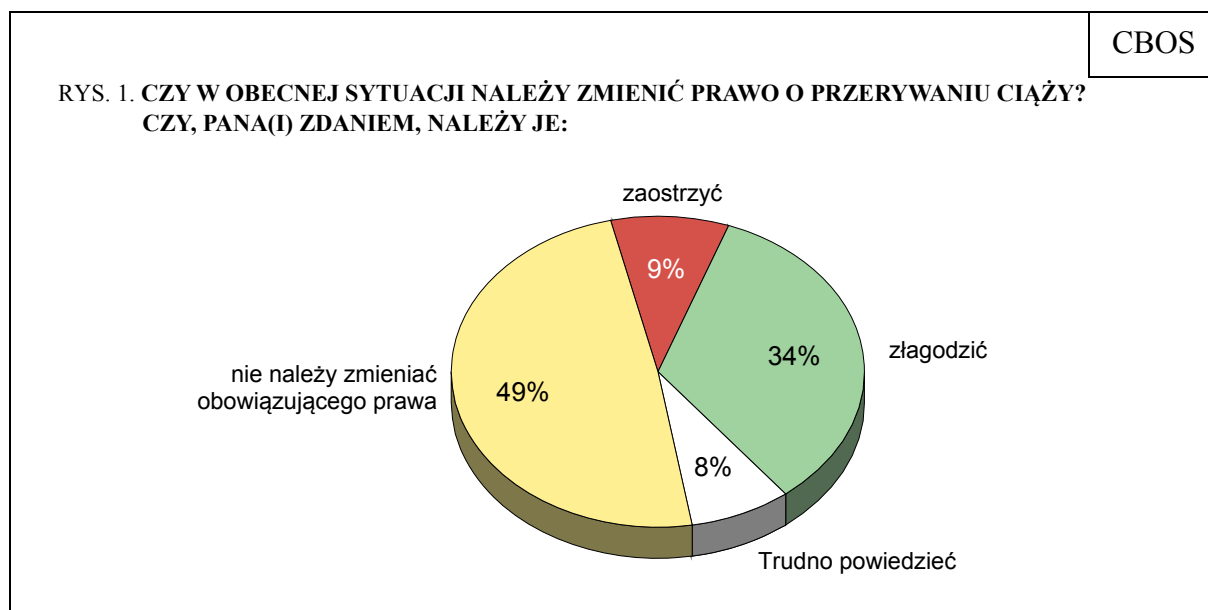
Uchwalenie ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży¹ ustanowiło w Polsce aborcyjny kompromis. Przyzwolenie na przerywanie ciąży w trzech sytuacjach – gdy stanowi ona zagrożenie dla życia lub zdrowia matki, gdy przesłanki medyczne wskazują na ciężkie i nieodwracalne uszkodzenie płodu oraz gdy ciąża powstała w wyniku czynu zabronionego – jest przedmiotem ciągłej dyskusji. Mimo zgłaszanych (z dużą regularnością) propozycji zaostrzenia i liberalizacji prawa aborcyjnego oraz nietrwałych modyfikacji w jego zapisach, ustawa z 1993 roku pozostaje aktem obowiązującym. Co o niej myślą Polacy? Czym, według nich, powinni kierować się posłowie biorący udział w głosowaniach, w sprawach takich jak ta?

OCENY KOMPROMISU ABORCYJNEGO

W tym roku, inaczej niż w latach wcześniejszych, prośbę o ocenę aborcyjnego kompromisu poprzedziliśmy przedstawieniem sytuacji, w których kobieta ma prawo przerwać ciążę². Dysponując taką wiedzą połowa ankietowanych (49%) poparła aborcyjne *status quo* uznając, że zapisy obowiązującej ustawy nie wymagają zmian. Jedna trzecia respondentów (34%) opowiedziała się za złagodzeniem obecnego prawa, a tylko nieliczni (9%) – za jego zaostrzeniem.

¹ Dz.U. 1993 nr 17 poz. 78.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (270) przeprowadzono w dniach 8–17 listopada 2012 roku na liczącej 952 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

O ile postulat liberalizacji prawa o przerywaniu ciąży ma więcej zwolenników wśród osób o lewicowej orientacji politycznej (50%), o tyle potrzebę jego zaostrzenia ponadprzeciętnie często sygnalizują osoby bardziej zaangażowane religijnie (zob. tabele aneksowe). W elektoratach partyjnych akceptacja obowiązującej ustawy wyraźnie dominuje wśród zwolenników PiS i PSL, podczas gdy największa grupa wyborców SLD opowiada się za jej złagodzeniem.

Tabela 1

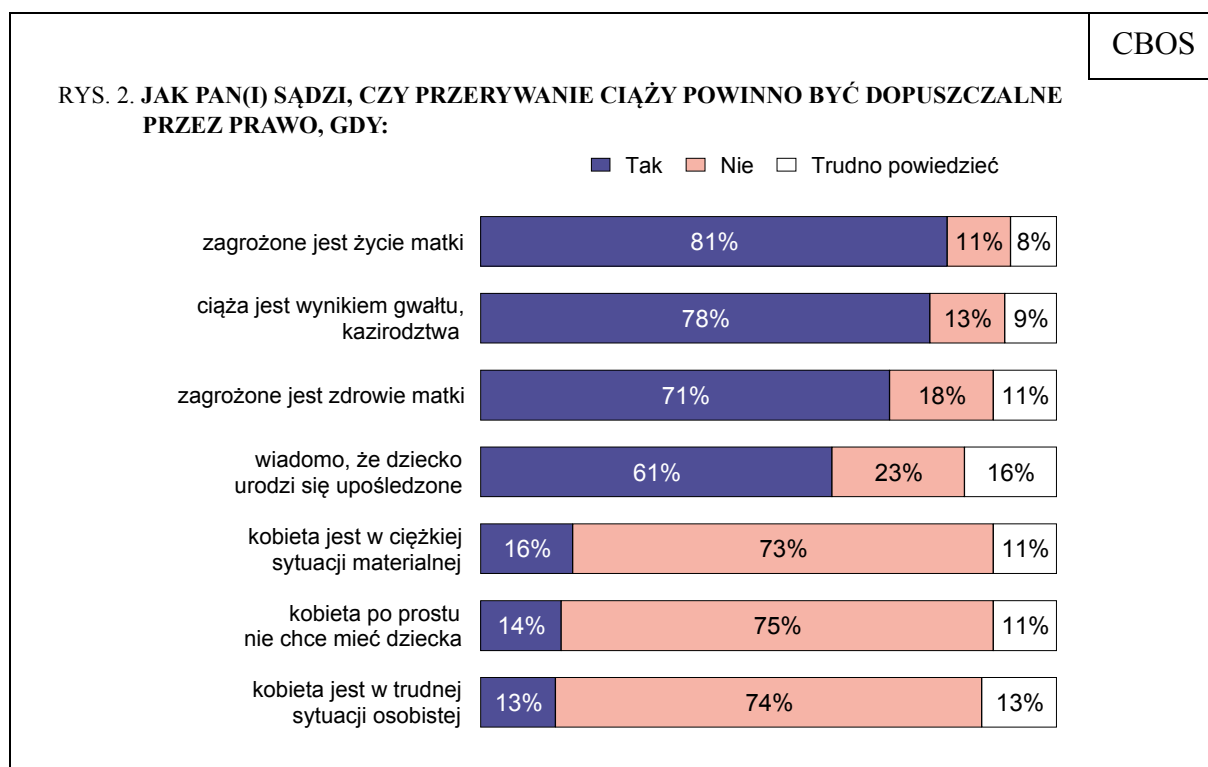
Elektoraty*	Czy w obecnej sytuacji należy zmienić prawo o przerywaniu ciąży? Czy, Pana(i) zdaniem, należy je:			
	złagodzić	zaostrzyć	nie należy zmieniać obowiązującego prawa	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO (N=188)	38	7	50	5
PiS (N=99)	12	18	64	6
SLD (N=49)**	51	2	37	10
PSL (N=38)**	24	8	68	0

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Ze względu na niewielką liczebność elektoratu w próbie wyniki należy traktować ostrożnie

Większość Polaków popiera legalność aborcji w sytuacjach, w których zezwala na nią obecne prawo. Cztery piąte ankietowanych uważa, że przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne, jeśli zagraża ona życiu matki (81%) albo powstała w wyniku czynu zabronionego (78%). Nieco mniej respondentów opowiada się za pozostawieniem prawa

do usunięcia ciąży, gdy zagrożone jest zdrowie matki (71%) albo gdy wiadomo, że dziecko urodzi się upośledzone (61%).

Zsumowano odpowiedzi twierdzące („zdecydowanie tak” i „raczej tak”) oraz przeczące („raczej nie” i „zdecydowanie nie”). Pominięto „trudno powiedzieć”

Przyzwolenie na aborcję jest zdecydowanie mniejsze, jeśli nie występuje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ciężarnej i płodu – gdy kobieta jest w trudnej sytuacji materialnej (16%), osobistej (13%) lub po prostu nie chce mieć dziecka (14%).

W porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się grupa osób dopuszczających przerywanie ciąży z przyczyn leżących po stronie kobiety – z powodu zagrożenia jej życia (o 6 punktów) lub zdrowia (o 8 punktów) oraz trudnej sytuacji finansowej (o 8 punktów) i osobistej (o 8 punktów).

Tabela 2

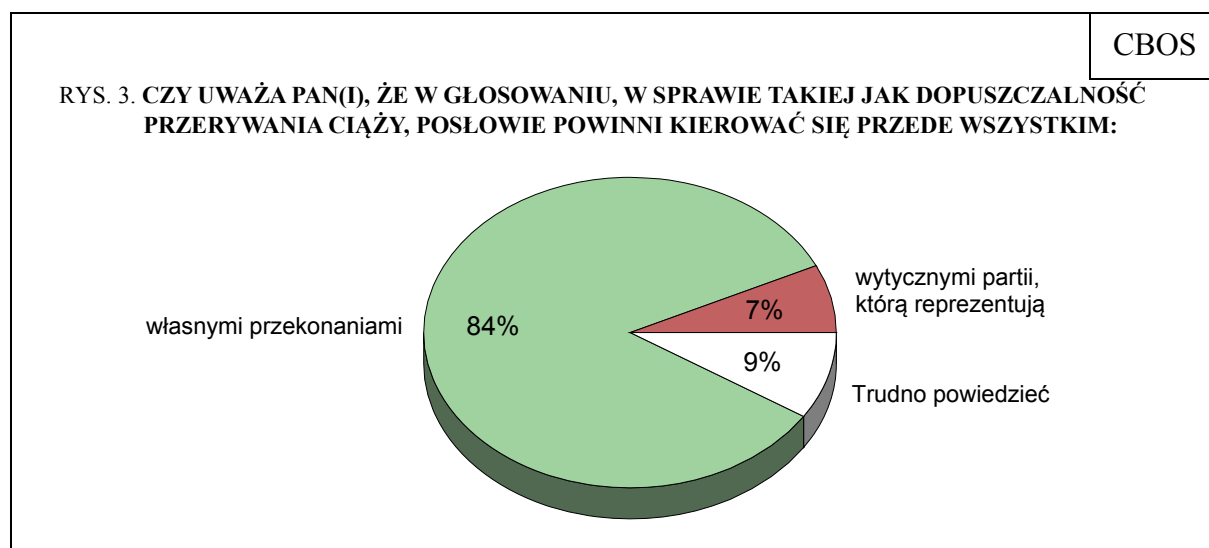
Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy:	Odpowiedzi respondentów według terminów badań*																	
	III 1992		VI 1999		X 2002		I 2005		XI 2006		IX 2007		VI 2010		VIII 2011		XI 2012	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
	w procentach																	
- zagrożone jest życie matki	88	6	86	6	85	8	88	8	86	8	91	5	87	7	87	7	81	11
- zagrożone jest zdrowie matki	82	11	77	14	77	14	80	14	77	15	85	9	78	14	79	14	71	18
- ciąża jest wynikiem gwałtu, kazirodztwa	80	10	72	16	73	15	77	15	73	16	79	12	78	12	78	13	78	13
- wiadomo, że dziecko urodzi się upośledzone	71	15	61	24	65	21	66	22	62	24	66	21	60	25	59	27	61	23
- kobieta jest w ciężkiej sytuacji materialnej	47	39	38	47	44	44	42	46	27	59	34	55	26	63	24	65	16	73
- kobieta jest w trudnej sytuacji osobistej	-	-	-	-	38	47	36	51	21	64	30	56	23	65	21	67	13	74
- kobieta po prostu nie chce mieć dziecka	-	-	27	58	28	58	28	60	16	72	23	66	18	73	16	75	14	75
* Zsumowano odpowiedzi twierdzące („zdecydowanie tak” i „raczej tak”) oraz przeczące („raczej nie” i „zdecydowanie nie”). Pominięto „trudno powiedzieć”																		

Przyzwolenie na aborcję w sytuacjach uprawniających do jej dokonania zazwyczaj nieznacznie częściej deklarują mężczyźni, osoby lepiej wykształcone, respondenci żyjący w dużych miastach i mający mniej niż 55 lat. Nieco inaczej rozkładają się opinie na temat legalności usunięcia uszkodzonego płodu – sprzeciw wobec takiego prawa ponadprzeciętnie często wyrażają osoby w wieku od 18 do 24 lat (36%). Legalizację aborcji w sytuacji, gdy kobieta jest w trudnym położeniu materialnym, w większym stopniu popierają badani z dużych aglomeracji i osoby mniej usatysfakcjonowane kondycją ekonomiczną swojego gospodarstwa domowego. Zła ocena warunków finansowych sprzyja też opowiadaniu się za wprowadzeniem prawa do przerywania ciąży dla kobiet będących w trudnej sytuacji osobistej oraz niechcących mieć dziecka. Aborcję na życzenie w większym stopniu akceptują także osoby starsze i respondenci z dużych aglomeracji. We wszystkich interesujących nas

sytuacjach zmiennymi najsilniej różnicującymi akceptację prawa do przerywania ciąży są orientacja polityczna i deklarowane uczestnictwo w praktykach religijnych – postawie aprobującej legalną aborcję sprzyja rzadszy udział w takich spotkaniach oraz poglądy lewicowe.

PRAWO ABORCYJNE A DYSCYPLINA PARTYJNA

Na niektórych posiedzeniach Sejmu władze klubów parlamentarnych oczekują od posłów głosowania zgodnie z oficjalnym stanowiskiem partii. Z naszych badań wynika, że w przypadku kwestii światopoglądowych praktyka ta nie spotyka się ze społecznym zrozumieniem. Respondenci niemal powszechnie sądzą, że w głosowaniu, w sprawie takiej jak dopuszczalność przerywania ciąży, posłowie powinni kierować się własnymi przekonaniem (84%).

Aprobacie dyscypliny partyjnej w pewnym (raczej niedużym) stopniu sprzyja zamieszkiwanie w większym mieście oraz wyższe wykształcenie (zob. tabele aneksowe). Z kolei prymat sumienia uznaje aż 95% wyborców PSL. Zważywszy jednak na niewielką ich liczbę w badanej próbie, różnice opinii między nimi a pozostałymi elektoratami nie są statystycznie istotne.

Tabela 3

Elektoraty*	Czy uważa Pan(i), że w głosowaniu, w sprawie takiej jak dopuszczalność przerywania ciąży, posłowie powinni kierować się przede wszystkim:		
	wytycznymi partii, którą reprezentują	własnymi przekonaniem	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO (N=188)	9	87	4
PiS (N=99)	5	84	11
SLD (N=49)**	9	85	6
PSL (N=38)**	2	95	3

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Ze względu na niewielką liczebność elektoratu w próbie wyniki należy traktować ostrożnie

★

★

★

Polacy są na ogół przychylni zapisom prawa aborcyjnego. Przeważająca grupa ankietowanych dopuszcza przerywanie ciąży w sytuacjach, w których pozwala na to ustawa. W społeczeństwie dominuje też przekonanie, że obecne regulacje, przynajmniej w tym wymiarze, nie wymagają zmian.

Ponadto zdecydowana większość respondentów uważa, że w sprawach światopoglądowych, takich jak warunki legalności aborcji, posłowie powinni głosować zgodnie z własnymi przekonaniem – wprowadzanie dyscypliny partyjnej nie jest w takich przypadkach mile widziane.

Opracowała
Natalia HIPSZ